

Landbruks- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

Trondheim, 22.04.2015

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/840

Saksbehandler:
Lise Rognes

Høringsuttalelse til NOU 2014:15 Norsk pelsdyrhold - bærekraftig utvikling eller styrt avvikling?

Det vises til departementets brev av 23. januar 2015 hvor det gis anledning til å komme med høringsmerknader til NOU 2014:15 «Norsk pelsdyrhold - bærekraftig utvikling eller styrt avvikling? Gjennomgang av pelsdyrnæringen».

Bakgrunn

Utvalgets formål er å foreta en utredning for å bidra til en forutsigbarhet om framtidige rammevilkår for pelsdyrnæringen. Utredningen tar for seg utviklingstrekk og rammevilkår for pelsdyrnæringen, samt etiske spørsmål rundt pelsdyrhold. Videre utredes ulike problemstillinger knyttet til to hovedalternativer for pelsdyrnæringens framtid i Norge; bærekraftig utvikling eller styrt avvikling. Miljødirektoratet vil avgrense sine merknader til forhold som har betydning for naturmangfoldet. Vi viser også til vårt brev til Pelsdyrutvalget datert 14. april 2014 hvor vi avgir en uttalelse om pelsdyrnæringens virkning på naturmangfold og miljø.

Konsekvenser for naturmangfoldet

Utvalget har i utredningens kapittel 5 gjennomgått ulike konsekvenser hold av pelsdyr har for det biologiske mangfold. Direktoratet støtter de vurderinger som der fremkommer.

Hovedutfordringen med hensyn til naturmangfoldet er rømming fra farmene. Som utvalget har redegjort for vil rømte individer true andre naturlig viltlevende bestander og det biologiske mangfold. Ved rømming fra minkfarmer er minken blitt introdusert som fremmed art i Norge. Den påvirker naturmangfoldet gjennom predasjon og utgjør en trussel mot flere sårbare arter i det den blant annet tar fugl og egg i hekkeperioden. Rømt farmrev utgjør i hovedsak en trussel mot fjellrev og rødrev. Fjellreven er utryddingstruet og har lav populasjon. Det gjør den særlig sårbar for genetisk innblanding. Rømt farmrev kan også forstyrre eller utkonkurrere ynglende fjellrev.

Direktoratet er også kjent med at det har forekommet tilfelle av at fjellrev er skutt fordi det har vært antatt at de var rømt farmrev. Gjeldende regelverk inneholder ikke krav til varsling ved rømming og manglende kunnskap om rømte farmrever bidrar til å øke faren for feilskyting. Konsekvensen av feilskytingen er en utilsiktet reduksjon av fjellreven som truet art.

Forslag til tiltak

Miljødirektoratet oversendte i februar 2015 sin tilråding til forskrift om fremmede organismer til Klima- og miljødepartementet. Forskriften, som vil være hjemlet i naturmangfoldloven kapittel IV, inneholder bl.a. en varslingsplikt, som utløses ved skade eller fare for alvorlig skade på biologisk mangfold. Et slikt krav vil bety at pelsdyrbønder må varsle miljømyndighetene ved eventuell rømming av pelsdyr. Endelig forskrift vil bli fastsatt av Kongen i statsråd. I påvente av pelsdyrutvalgets innstilling, ble det ikke foreslått spesifikke tiltak knyttet til hold av pelsdyr i forbindelse med høring av forskrift om fremmede organismer.

Etter anmodning fra pelsdyrutvalget har direktoratet i brev av 14. april 2014 kommet med noen vurderinger knyttet til behov for tiltak. Vi ga da uttrykk for at det er usikkert i hvilken grad de krav som stilles i medhold av forskrift om hold av pelsdyr etterleves og om de er tilstrekkelig for å forhindre at naturmangfoldet påvirkes negativt av rømming. Det fremgår av utvalgets utredning at næringens egne retningslinjer til dels ikke er oppdatert og etterlevelsen av kravene er varierende. En styrking av regelverket med tilhørende kontroll av etterlevelsen vil kunne ivareta disse utfordringene.

Pelsdyrforskriften stiller krav til fysisk utforming av pelsdyrfarmene for å hindre rømming og at fremmede dyr tar seg inn i anleggene (inneslutningskravet). Videre stilles det krav til journalføring. På bakgrunn av den store risikoen for naturmangfoldet som særlig rømming av mink kan utgjøre, bør det derfor blant annet vurderes nærmere om den fysiske utformingen av anleggene er egnet til å hindre rømming, og om kravene til journalføring er spesifikke nok til at rømming vil avdekkes ved tilsyn. Aktuelle tiltak vil her kunne være å stille strengere inneslutningskrav i sårbare områder, samt å forby etablering av nye minkgårder i spesielt sårbare områder. Også i forhold til hold av farmrev bør regelverket gjennomgås på samme måte som for mink, herunder bør det vurderes om det bør gis mulighet til å stille strengere inneslutningskrav i sårbare områder, og mulighet til å forby etablering av nye pelsdyranlegg for rev i spesielt sårbare områder.

Etter gjeldende regelverk foreligger det ikke varslingsplikt ved rømming av pelsdyr. Tiltaksplikt er hjemlet i pelsdyrforskriften og er begrunnet i hensynet til dyrevelferd. Ved å fastsette varslingsplikt i tillegg til tiltaksplikten vil omfang og årsak til rømming bli bedre kartlagt. En slik varslings- og tiltaksplikt må gjelde uavhengig av årsak til rømming. Det bør også vurderes å stille strengere krav til tiltak ved rømming.

Etter gjeldende regelverk foreligger det ikke et krav om at individene skal merkes. Dette er et tiltak som etter direktoratets oppfatning kan anvendes forebyggende. Ved rømming kan man identifisere hvilken pelsdyrfarm individet har rømt fra og derved avklare årsak til rømming og eventuelt sette inn tiltak. Et slikt tiltak vil også bidra til å ansvarliggjøre den enkelte dyreholder. Det foreslås at dyrene merkes på en hensiktsmessig måte, som for eksempel ved bruk av chip.

Avslutningsvis vil direktoratet peke på at dersom man i sterkere grad har fokus på sanksjoner ved brudd på regelverket vil dette bidra til større etterlevelse av regelverket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Terje Bø
seksjonsleder

Lise Rognes
seniorrådgiver